

Motion till riksdagen 2020/21:3802

av **Thomas Morell m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2020/21:80 Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlängd giltighetstid med elva månader för yrkeskompetensbevis, räknat från den 1 februari 2021, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör besluta om undantag från kravet om att inneha ett giltigt yrkeskompetensbevis, för de personer vars YKB hunnit löpa ut innan beslutet om en förlängd giltighetstid fattats, till utgången av 2021, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till elva månaders dispens för distansutbildning av alla 35 timmar repetitionsutbildning, räknat från den 1 februari 2021, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Covid-19 har med full kraft drabbat vårt samhälle och det har inneburit att regeringen infört restriktioner för att minska smittspridningen. Det är naturligtvis bra, men det innebär också att många viktiga samhällsfunktioner drabbas. För transportnäringens del innebär restriktionerna begränsade möjligheter att utbilda förarna i det som kallas YKB, yrkesförarkompetens. Enligt Transportstyrelsens beräkningar ska inte mindre än 105 000 yrkesförare genomgå minst sju timmars repetitionsutbildning. Grunden är att förare ska genomgå 35 timmars utbildning vart femte år. Hur förarna väljer att genomföra sina utbildningar är upp till var och en, vilket kan innebära att förare har hela 35 timmar att genomföra under 2021.

Den här stora anhopningen av förare som måste genomföra en eller flera delkurser sammanfaller olyckligtvis med rådande pandemi. Bakgrunden till det stora utbildnings-

behovet är den lagstiftning som infördes 2008 och som första året omfattade förare med behörighet D, samt förare med kombinationen C och D. År 2009 omfattades även förare med behörighet C.

Sverige valde en övergångsperiod på sju år för förare med så kallade ”hävdivunna rättigheter”. Det innebar att alla äldre förare per automatik hamnade i en förnyelseperiod för behörigheterna D samt C och D under vår/sommar 2020. De flesta väljer dessutom att förnya sina YKB så nära utgångsdatum som möjligt. Under sommaren antogs det så kallade omnibuspaketet för att lösa problemet med utbildningarna som uppstått i samband med covid-19. Redan när detta behandlades varnade Sverigedemokraterna för den än värre situationen som väntade 2021.

Nu är vi i det läget att 105 000 förare ska genomföra sina sista timmar av totalt 35 under 2021. (Transportstyrelsens beräkning.) Enligt färskas uppgifter från Transportstyrelsen är 64 utbildningssamordnare av 330 anmälda för digital utbildning. Enligt regelverket får varje kurstillfälle inte ha mer än 30 deltagare och i den rådande pandemin är begränsningen sju elever och en kursledare vid fysiska kurser. I en digital miljö, där läraren måste ha uppsikt över kursdeltagarna, är det inte möjligt att ha så många som 30 kursdeltagare. Med så stora begränsningar i antalet kursdeltagare vid varje utbildningstillfälle är en förlängd giltighetstid om sex månader alldeles för kort tid. Transportstyrelsen, vilken är den myndighet som handhar YKB, påtalar i sitt remissvar att sex månader är för kort tid och föreslår åtta månader.

Det kan i ett första påseende se ut som att regeringen tar tag i situationen som uppstått med förarnas YKB, men regeringen har varit saktfärdig i hanteringen. Problemet uppstod egentligen, som redan sagts, 2008 när regelverket antogs och varje medlemsstat kunde välja vilken övergångsperiod man skulle tillämpa. Övergångsperioden var fem år, plus/minus två år. Sverige valde sju år medan flera andra länder valde en kortare övergångsperiod och därmed inte befinner sig i samma situation som Sverige.

Problemet har sin grund i hävdivunna rättigheter och den ansamling av förare som förvärvade sina behörigheter innan regelverket infördes. Dessa förare måste genomgå minst sju timmars repetitionsutbildning under 2021. Regeringen inser inte vilken enorm utbildningsinsats som krävs för att lotsa igenom 105 000 förare i detta system där det måste dokumenteras och rapporteras vilka som genomfört utbildningen. Inför varje kurs måste varje förare identifieras innan kursen kan påbörjas. Intyg och registerhållning hos varje utbildningssamordnare kräver, förutom själva kurstiden, även en rigorös administration.

Med den smittspridning som pågår vet vi inte om personal på åkerierna kommer att vara friska, inte heller om utbildningspersonalen håller sig frisk. Omfattande smittspridning i samhället påverkar givetvis både utbildare och åkerier och detta kan försvåra ett redan ansträngt läge ytterligare.

Sverigedemokraterna anser att hela 2021 ska omfattas av undantaget så att både utbildare och åkerier får en rimlig chans att klara ut den uppkomna situationen. Det är inte fråga om att skjuta en utbildningsskuld framåt i tiden, utan det är snarare möjligheten för utbildare att rent praktiskt hinna med den stora kull av förare som måste förnya sitt YKB under 2021. Regeringens förslag är inte tillräckligt och det visar på en total okunskap om den verklighet åkerier, förare och utbildare befinner sig i. En annan erfarenhet man måste ta med sig av detta är att införa en förnyelsemodell liknande den som används vid förnyelse av ADR-intyg. (Farligt gods.) Även här har Sverige-

demokraterna lagt en motion för att undvika den puckel som annars uppstår vart femte år.

Skälet till varför Transportstyrelsen föreslår ytterligare två månaders förlängning av giltighetstiden på yrkeskompetensbevis som förfaller den 1 februari 2021 och senare beror på det mycket stora antalet bevis som löper ut under perioden mars–september 2021. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte lyssnar till sin egen myndighet när det gäller att klara ut den situation som landets åkerier och yrkesförare befinner sig i. Transportstyrelsen påtalar också i sitt remissvar att inget tyder på en framskjuten utbildningsskuld och hänvisar till omnibusförordningen. Så här formulerar myndigheten sitt svar:

Den slutsatsen kommer av den uteblivna effekten av den s.k. Omnibusförordningen som trädde ikraft den 4 juni 2020. Omnibusförordningen gav sju månaders förlängning för de yrkeskompetensbevis som gick ut under perioden den 1 februari till den sista augusti 2020.

Trots denna förlängning har Transportstyrelsen utfärdat lika många bevis som förväntat. Det är därför sannolikt att även denna förlängning inte kommer att nyttjas av yrkesförarna i större utsträckning.

Om transportbranschen fortsätter i samma anda, så kan vi förvänta oss att en stor del av yrkesförarna kommer att slutföra sin fortbildning i enlighet med ordinarie regler. Det kommer även att underlättas av undantaget som innebär att yrkesförarna får genomföra upp till 35 timmar lärande på distans. Det innebär att trots undantag så kommer vi ha en stor andel förare som färdigställer sin fortbildning när flera andra ska göra det.

De förlängda giltighetstiderna och undantaget för utgångna YKB bör gälla hela 2021, dvs. elva månader från det att lagändringarna införs den 1 februari. Detsamma bör gälla möjligheten till distansutbildning. Med dessa ändringar finns goda förutsättningar att sprida ut utbildningarna på ett sådant sätt att allvarliga störningar i transportsektorn undviks. Att förlänga giltighetstiden hela 2021 innebär att tidsfönstret där utbildningar med färre kursdeltagare blir större. Förhoppningsvis har vaccineringen av befolkningen kommit igång på allvar under sommaren och då kan även utbildningsverksamheten återgå till normal omfattning.

Thomas Morell (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Patrik Jönsson (SD)

Monika Lövgren (SD)